

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an 3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$ an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an 4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Un sir garmond: o dată 7 cr., a dóua óra 6 cr., a treia óra 5 cr., și de fiesce care publicatiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea, să se adreseze la »Redactiunea și Administratiunea Unirii« în Blaș.

Anul VIII.

Blaș 26 Novembre 1898.

Numérul 47

Loialitate și cavalerism.

„Moriatur pro rege nostro.“ Etă devisă, cu care se fália națiunea magiară. Și avea drept a se fáli. În esclamarea acésta memorabilă se reoghlinda tótă loialitatea și tot cavalerismul unui popor.

Er azi ce vedem?

Maiestatea Sa dispune din propria sa inițiativă, ca monumentul vítzului său general Hentzi, cădút în Buda apărând dinastia și ordinea legală de atunci, să fie strămutat din locul actual și mutat în curtea unei școli de cadeți.

Și ce a îndemnat pe Maiestatea Sa la acest pas? Singur numai dorul de a vedé dispărénd tóte umbrele acele, ce mai erau în calea deplinei împăcări între dinastie și între națiunea magiară, care nu póte, să ierte ușor lui Hentzi bombardarea Budapestei.

Atăta e tot și nimic mai mult. Va să zică din partea Maiestății Sale avem de a face cu actul cel mai generos, cel mai condescendent, cel mai indulgent.

Și ce fac, cei ce ar fi, să fie urmașii celor de la Pojon?

Ei se bucură, când află, că monumentul va fi depărtat de pe piața stului George, și cântă imnuri de laudă întru preamărirea celui mai constituțional rege.

Dar când află, că tot acel rege doresce, ca monumentul să fie aședat

în curtea unei școli de cadeți din Budapesta, se revóltă, revóltă tinerimea și alt fel ușor de revoltat, revóltă strada, și insultă ast fel pe regele acela, pe care mai înainte l-au preamărit.

Pentru că numai să fim drepti. Ce a făcut Hentzi? A luptat pentru ordinea de stat de pe atunci, a luptat pentru domnitor, a luptat pentru stégul, pe care a pus jurămint. Și în lupta acésta a murit. Și-a vėrsat sângele său pentru onórea stindardului.

Întrebăm: Se póte, ca regele să nu onoreze memoria unui asemenea soldat?

Ce ar fi cu armata, al cărei cap suprem este regele, dacă ea ar vedé, că jertfirea de sine pentru tron și patrie se nesocotesce tocmai de acela, care este óre cum personificarea armatei întregi?

Mai întrebăm: Se póte, ca un popor cavaleresc să nu cinstescă memoria contrariului viteaz?

N'a ridicat óre Napoleon cel Mare ur splendid monument în onórea ofițerilor ruși, ce s'au luptat în contra lor? Nu sint óre pline câmpurile de luptă din Boemia cu monumente ridicate întru amintirea soldaților prusieni căduți la 1866?

Supără pe cine va monumentele aceste? E cine va, care să pretindă delăturarea lor? — Nu. Din contră, acele monumente forméză obiect de veneratiune deosebită. Între popóre culte, loiale și cavaleresce e stimată și prețuită memoria contrariului viteaz.

Și să băgăm bine de samă, că acolo e vorbă de inimiză, cari se luptau sub alt stindard, pentru altă patrie, pentru alt domnitor.

Dar cu Hentzi cum a fost?

El s'a luptat pentru dinastia legală a Ungariei, pe care Kossuth a rėsturnat-o.

De ce dar gălăgia? Istoria rămâne istorie, și nu va succede compatrioților nostri gălăgioși a face, să se uite, că mișcarea lor din 1848 a fost o revoluție, o rėscólă în contra ordinii legale. Faptul, că mai târziu sub forța împrejurărilor s'au împăcat lucrurile, și că Maiestatea Sa a recunoscut și aprobat ulterior lucrurile din 1848, nu póte schimba și nu schimbă caracterul lor original. Și numirea de „luptă pentru libertate“ în ochii cunoscătorilor tot nu póte insemna alt ceva de cât „revoluție“.

Unde este dară tradiționala loialitate și cavalerismul mult laudat?

Se insultă memoria unui soldat, care a pecetluit cu sângele său jurămintul pus pe steag. Nu i-se dá pace nici în mormint. Și totuși cine are patenta cavalerismului?

Se insultă sentimentul cel mai gingaș al unui domnitor, care vrénd, să arunce vėlul uitării peste trecut, nu-și póte uita nici de aceia, cari pentru El și-au vėrsat sângele. Și totuși cine are patenta loialității?

Dar de ce ne mirăm noi?

N'a luptat óre Iancu tot pentru patrie și rege? N'a fost óre Iancu cel mai nobil dintre ómeni?

Feuilleton.

Puiu cu mazere verde.

Umorescă.

Nicu Florian era un măiestru fórté cinstit. Tóte fetele din orășelul, în care locuia, erau gata în tot minutul, să se mărite după el. Lui înse nu-i plăcea de tóte. Fiitóre-i soție. — doria Nicu, — să scie ferbe bine și să fie crutătore; căci în ziua de astăzi numai crutănd poți face avere și bunăstare.

Am spus, că de tóte fetele din Valeni nu-i plăcea, dar totuși una îl farmecase de multă vreme. Era tiněra domnișórá Măriuța Câmpean, fata unei vėduve fruntașe.

Vėduva Câmpean observase de mult inclinările sufletesci ale lui Nicu, și îi convenia, pentru că era băeat deștept și măiestru iscusit. El, și a fi măiestru bun și harnic e un lucr frumos.

Într'o zi de sėrbătore Nicu întră în curtea iubitei sale și întâlnindu-se cu servitóreă o întrebă, dacă e a casă dșóra Măriuța?

„Cum să nu fie a casă!“ rėspunse acésta. „Dór azi ești poftit la noi la masă, și dșóra pregătesce ea însă-și mănecările!“

„Audi acolo! Pregătesce însă-și mănecările?“ — O. acest lucru era ceva surprinđetor, care plăcu mult lui Nicu.

„Poftesce în casă,“ continuă servitóreă, „voii chema în dată pe dómna.“

„Nu e de lipsă!“ rėspunse Nicu venindu-i o idee. „Merg și eu în culină.“

„Cum? Vrei, să mergi în culină?“ Și servitóreă pufni în un ris grozav.

Nicu înse nu rise, ci zup în culină.

„Bună ziua, dșórá!“ salută el pe Măriuța, care mesteca în o ólá de fer.

„A! Bună ziua! Dta ești! Scusă, că nu-ți pot da mâna, trebuie să port grije, să nu se afume mazereă.“

„Ce deliciu! Mănecarea mea pregătită chiar de dta!“

„Așa? Mazereă e mănecarea, care îți mai place?“

„Da, cum nu? Toți ómenii din Valeni sciu, că-mi place nespus de mult mazere verde cu carne de pui.“

„Dar de ce tot mesteci în ólá? Nu e de lipsă!“ observă servitóreă.

„Ține-ți gura! Nu cum va ai de gând, să mă înveți tu, cum să pregătesc mănecările?“

„A bună samă! Dta dórá ai invėțat în pension, cum se face de mănecare, nu-i așa?“ întrebă Nicu curios.

„Lăsați-mė în pace! Poftesce la mama, dle Florian, nu-mi plac ómenii, cari își viră nasul în tóte ólele.“

Și Nicu ascultă, de și îi era așa de greú, să se despărtescă de Măriuța, care avea obraji roșiți de căldură, și o prindea așa de minunat șurța albastră de culină, împrejmuită cu dantelă roșie. Merse în lăuntru și se întreținu cu vėduva. Ocașiunea ar fi fost fórté potrivită, să cėrá mâna dșórei, dar ca om de afaceri voia mai întâi, să vadă, cum va fi pregătită mazereă cu carne de pui.

Nici vorbă, mănecarea a fost escelentă! Dar totuși voia, să mai afle ceva: óre cru-

Și totuși ce s'a întâmplat?

Se pornise o colectă pentru a i-se ridica o cruce, colecta s'a sistat, și eroului român nu-i e dat, să aibă „la cap o cruce“.

De ce să-i mergă mai bine lui Hentzi?

Las să vadă lumea, că loialitatea și cavalerismul pretind hula și batjocura contrariului viteaz; să vadă, că virtutea și credința militară sînt lucruri băbesci, rămășițe din alte vécuri.

Întru adevăr acum ar fi timpul pentru un tost împăratesc în onoarea loialității și a cavalerismului proverbial.

Și dacă nimic nu e nou sub soare, și dacă ne mai miră ceva, e, cum de nu pretinde căta gălăgioșilor, ca în școlile de cadeți în locul monumentului lui Hentzi să se ridice o statuă în onoarea lui Kossuth?

Pentru că de la Hentzi nu are ce învăța tinăra generație militară. De la Hentzi nu pôte învăța alta, de cât sentiment de datorie. Sentimentul acesta e ranced. De la Kossuth înse pôte învăța résvrătire în contra dinastiei. Acesta e un lucru cu mult mai modern, lucru loial și cavaleresc.

Ar fi timpul suprem, ca națiunea magiară să lapede de pe trupul său parasitii, cari numai rușine îi fac.

Cum e biserica catolică cosmopolită.

— Ceii ce se laudă cu biserici naționale, acasă biserica catolică de cosmopolitism, ca și cum Domnul Christos ar fi întemeiat pentru fie care națiune căte o religiune și biserica deosebită. Biserica catolică nu se laudă cu naționalismul, cu tôte acestea a făcut și face pentru prosperarea singuraticelor națiuni mai

mult, de cum au făcut ori fac tôte bisericile numite naționale la olaltă computate. Ea cu iubire de mamă îmbrățișeză tôte națiunile pămîntului. Despre acest cosmopolitism al bisericii ne mărturisește și audiența, cea acordat-o Papa Leo XIII în 18 a. c. primind între alții și 33 locuitori din Eritrea. Între aceștia erau și tineri și tinere eliberați din sclăvie, proști indigeni și călugărițe indigene. Africanii aceștia erau conduși de Părintele Capuțin Vincențiu Monteleone și de căte va surori din societatea s. Ana din Piacenza. Apoi au fost 16 Indiane, între cari mai multe călugărițe din interiorul residenței Madras sub conducerea surorilor misiunii franciscane. Sinezele în număr de 14 din Șantung, Șansi și Șensi au fost conduse de vicariul apostolic Fogolla din ordul Minoritilor. Din Teba în Egiptul superior au fost 26 copii și fete sub conducerea Franciscanului Richard din Florența și a surorilor misiunii franciscane lombardice. P. Franciscan Manfred din Mondovi a condus 9 Beduini din pustia de dincolo de Iordan. Sub conducerea Franciscanilor din Ierusalim și Vetleem au fost 9 prunci. Misionarele Salesiane au prezentat 3 copile din ținutul american Mattogrosso și în fine P. Franciscan Giannochini a adus 8 Indieni din tribul Tabo din Bolivia.

Papa s'a prezentat în sală în sedes gestatoria și a lăsat, să fie dus pe la toți peregrinii așezați în grupuri. Unele grupuri au oferit Papei daruri omagiale foarte frumoase. Așa au adus Sinezii un bloc de pără de argint în un scrin frumos împodobit și un covor brodat cu multă artă conținând dedicațiunea în limba sineză. La dorința Papei un cleric sinez a tradus-o pe latinesce. Fetele indiene au oferit Sfinției Sale un elegant stichar brodat de dînsele, era Egiptenele au dăruit un prețios covor, la pregătirea căruia a servit de model papiul egiptean din Torino. Ele au cetit și o adresă omagială, care s'a închiat cu cuvintele: „Ubi Petrus,

ibi Ecclesia, et fiat unum ovile et unus Pastor.“

Papa a petrecut cam o oră întregă în mijlocul peregrinilor.

Conferența în contra anarchismului are, să se deschidă azi în Roma. La conferență, pe cum scrie „Pol. Corr.“, au, să fie reprezentate tôte statele europene. Numărul membrilor conferenței e 40. Se presupune, că lucrările conferenței nu vor ține mai mult de o lună. Delegații diferitelor state au libertate de a aduce în discuție și cestiuni, cari nu sînt cuprinse în programul prezentat de guvernul italian. Se sperază, că conferența va enunța concludul, ca poliția diferitelor state să purcedă uniform și în conțelegere în contra anarchiștilor. Asemenea se va hotărî și luarea de alte măsuri spre înfrînarea anarchismului.

Membrii conferenței vor fi primiți în audiență la curtea regală. Austria e reprezentată la congres prin trei delegați, era Ungaria prin doi, a nume prin consilierul ministerial Dr Sélley și prin judele de tablă Dr Balogh. România e prezentată prin Lohovari și Giani.

Conferența a deschis-o ministrul de externe al Italiei Canevaro în palatul Corsini.

Revistă bisericescă.

Din Patrie.

Ministrul Wlassics, pe cum anunță „Keleti Értésítő“, a dat ordinul, prin care impune oficialilor, ca să examineze datele referitoare la venitele preoțesci ale acatolicilor și să informeze pe ministru despre preoții, cari nu ar fi demni de întregirea congruel.

țatōre va fi soția-i fițōre? De o va sci și acēsta, atunci cununia se va face în curēnd.

După ce sfârșiră mănecarea, făcură musică, până sosi vremea, să iea cafeaua. Luară și cafeaua, și Nicu nici vorbă să se gate de plecarea. Sosi vremea, ca Măriuța să se gândescă de cină.

Nicu ședea cu vėduva pe canapea. Înaintea lor sta masa, de-asupra căreia era aninată lampa. Măriuța ieși și se întōrse în curēnd cu un sfēșnic, pe care era o cutie de lemnușe, dintre cari mai multe stīnse. „Acum!“ își zicea Nicu, „acum se va dovedi, dacă Măriuța e cruțatōre ori nu!“ Și cată, că fata trage lampa în jos și ține la flacără ei un lemnuș fără puciōsă, până ce acela se aprinde. „Bravo!“ gândi cavalerul nostru, „Măriuța e și cruțatōre. Ea se va face o soție de model, nu de celea, cărora le stă mintea numai la toalete.“

* * *

Preste șese luni domnul și dōmna Florian se reîntōrceau din călătōria de nuntă. Măriuța luă asupra-și conducerea culinei, și cea dintăi mănecare, care se pregăti de tinăra dōmnă, a fost: puiū cu mazēre verde.

Faptul acesta îl surprinse pe bărbățel într'un grad nespūs, și încă cu atāt mai mult, cu cât gustul bucatelor era ireproșabil.

A dōua zi la prānz era puiū cu mazēre, și a treia zi era.

Dintru întâiū lui Nicu îi bātu la ochi repēțirea acēsta, dar între glume și risete se trecu la ordinea zilei.

Când se ivi și a treia oră aceea-și mănecare, mănecă puțin, vorbi și mai puțin și porni direct de la masă la lucrul său. De abia sara se întōrse a casă și află pe Măriuța la masă ședēnd singurică și brodānd.

„Scumpă nevăstică, așa imi e de fōme, de nu te mai vėd; dă-mi ore ce de mănecare, dar dacă se pōte, nu carne de puiū.“

Măriuța luă vechiul sfēșnic, care îl primise în zestre. Pe el era și acum cutia cu lemnușe, în care erau multe aprinjōre folosite deja. Fără de a le mai băga în samă pe cele folosite, apucă unul întreg din cutie, îl aprinde. — se stinge, îl aruncă, — apucă altul, îl aruncă și pe acela, — și așa aruncă vre o căte va, fiind că nu se aprinseră în dată. Tōtă paguba era un bagatel, dară dl Florian se supēră. Măriuța da semne de a fi o risipitōre. Era grozav! Nicu nu se mai putea răbda, să nu-l atragă atențiunea, cât de economă fusese ea înainte de cununie și cât de risipitōre e acum!

„A fost numai o întâmplare!“ îi răspunse nevasta. „Atunci numai de aceea am aprins lumina cu un lemnuș folosit deja, fiind că în cutie nu era nici unul întreg.“

„Of Dōmne! Și eū credeam, că o faci din cruțare!“ murmură Nicu. „Dar scii ce?“ continuă bărbățelul. „Dacă am început acum cu lămuririle, spune-mi, pentru ce nu mi-ai dat în zilele acestea alt ce va de mănecare de cât numai mazēre cu puiū?“

„N'am sciut pregăti alt ceva!“ răspunse ea lăsāndu-se pe un scaun și începēnd, să plāngă.

„Dar drăguță, nu plānge pentru aceea...“

„Nu pot, Nicule dragă, să nu plāng. Nu s'a cădūt acēsta nici de la mine, nici de la mama. Tu scii bine, că am petrecut căți va ani în internat, dar acolo n'am învățat de cât teoria economiei de casă. M'am plāns mamei, dar ea m'a mângăiat, că voiū învăța a-ți pregăti un fel de mănecare, de care ție îți place, și va fi bine. M'a sfătuit, să-ți pregătesc peșce cu zamă, dar n'am vrut, am sciut cu siguritate, că peșcele nu-l poți suferi. Și așa m'am informat de la tine, ce-ți place mai bine, și aflānd, că mănecă bucurōs mazēre verde cu puiū, mama m'a învățat numai mănecarea acēsta, și așa... sciū, că tu nu mă vei ierta nici o dată!...“ Și din nou isbucni în plāns.

„Cum nu? Te iert foarte bucurōs, nu mai plānge!“

„Mă ierti aievea, Nicule?“

„Cum nu! Tu scii, că te iubesc așa de mult, și încă acum și mai mult ca mai înainte!“

„Mulțămesc, Nicule, mulțămesc, și îți promit, că de acum înainte mă voiū face într'adevăr cruțatōre și cu timpul voiū învăța, să pregătesc tôte mănecările, cari îți plac ție!“

„Bravo! Și acum adă-mi ce-va de mănecare. — fie chiar și vre o bucătică de puiū rece.“

Fóea „Protestáns Egyházi és Iskolai Lapok“ agitá pentru ridicarea unei facultăți teologice protestante la universitatea din Budapesta. Prin acésta numai urmăze intențiunea ministrului Wlassics, care are planul de a ridica în Budapesta și o facultate teologică gr. orientală fără a mai reflecta, că universitatea din Budapesta e fundațiune catolică.

Ministrul de culte și instrucțiunea publică a trimis directorilor de școlă ordinațiunea, prin care îi recercă a lua măsurile de lipsă, pentru ca în 2 Dec. școlarii să participe la serviciul divin, ce se va celebra din incidentul domniei de 50 de ani a Monarchului.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Situația politică în ambele părți ale monarhiei e foarte critică.

Cabinetului Bánffy după luptă îndelungată i-a succes, să-și voteze în dietă ordinea de zi; cu acésta înse nici de cum nu a pus capăt obstrucției. Br. Bánffy credea, că prin mutarea monumentului lui Hentzi își va câștiga mare popularitate, dară s'a amăgit. Căci chiar afacerea Hentzi o folosește opoziția spre a-și făuri arme în contra guvernului și spre a da nutremint nou obstrucției. „N. Fr. Presse“, care de comun e bine informată cu privire la intențiunile guvernului ungar, scrie, că de și opoziția va împedea votarea provisorului până la finea acestui an, guvernul totuși nu va dimisiona. Acésta a declarat-o br. Bánffy în clubul liberal, unde s'a lăudat cu încrederea coronel. Dacă nu-i succede baronului Bánffy, să guverneze pe lângă observarea formelor constituționale, va recurge la măsurile neconstituționale. Ca totuși să dea un colorit legal acelor măsuri, va pune în dietă la cale o interpelare, la care răspundând va espune măsurile extraordinare, ce are, să le ia. Majoritatea parlamentară va aproba răspunsul și prin acésta indirecte și măsurile contemplate de guvern.

Ședința dietală din 21 a c. a fost una dintre cele mai furtunose și mai lungi. Ea a durat 14 ore, a nume până noaptea cătră 12 ore. Strigările teribile, baterea cu pumnul în pulpă și amenințările cu pumnii au împedat desbateră, și toate încercările presidentului de a restabili liniștea și ordinea au rămas zadarnice. Ausă la acest spectacol a dat o vorbire a ministrului Fejérváry în afacerea Hentzi. Încă mai înainte de a se trece la ordinea de zi au cerut cuvântul în afacerea Hentzi deputații Hentaller, Holló, Szalay și Apponyi. Hentaller a polemizat cu vorbirea ținută de Fejérváry în una din ședințele precedente. El a acusat pe Hentzi de tradare și perjurie, a zis adecă, că Hentzi a jurat pe constituția magiară la 1848 și a implorat grație de la Kossuth, dar cu toate acestea a luptat în contra Magiarilor. Nici din punct de vedere austriac nu merită laudă Hentzi, căci Austriacii au susținut, că numai prin actul de tradare a unei companii din garnisonă a putut cadé ce-

tatea Buda, apărută de Hentzi. — Holló aședarea monumentului în curtea școlii militare o numește atentat, pe care nu-l poate suferi națiunea magiară conșcie de sine.

Szalay și Apponyi de asemenea critică procedura guvernului, care prin lipsa de tact a provocat disensiune între națiune și armată.

Ministrul Fejérváry ridicându-se, ca să răspundă la opoziționali, cercă a spela pe Hentzi de acusa tradării și a perjurii provocându-se la scriitorul Prayer, care a fost adiutantul lui Görgei, a luat însuși parte activă în luptă și nu minte. Apoi adresându-se cătră membrii partidului național, cari îl tot intrerupeau, le-a zis: „Să nu mi-se dea lecțiune despre onoare din acea parte, care frânge onorea și boicotază.“ — Biró strigă: „Pe care partid l-ai înțeles?“ — Fejérváry arătând spre naționali, zice: „Pe Dvóstre.“ Aceste cuvinte au iritat preste măsură pe opoziționali, cari batând în mese și amenințând strigau: „Nu vom suferi!“ „Voim ședință închisă!“ „A fară cu el!“ „Simbriș austriac!“ „Slugă austriacă!“ Fejérváry, care a rămas nealterat, a cercat, să mai grăescă, dară sgomotul infernal, ce semăna cu al obstrucționiștilor Wolf-Schönerer din Viena, nu l-a lăsat, să ajungă la cuvânt. Presidentul a suspendat ședința și a redeschis-o de mai multe ori, dară opoziția nu a voit, să permită ministrului a vorbi.

În 22 tinerimea universitară încă a inscenat demonstrațiunile în contra guvernului. Demonstrații au fost imprăștiate de poliție.

Deschidându-se, ședința, br. Fejérváry a declarat, că dînsul a zis cuvintele vătămătoare la adresa celor din partidul național, părându-i-se, că unul din ei l-ar fi strigat: „Dta nu vorbi despre cuvântul de onoare.“ După ce aceste cuvinte nu s'au pronunțat, el aflând, că s'a înșelat, își revocă cuvintele pronunțate în ședința de ieri. Cu acésta incidentul se închie, și br. Fejérváry își continuă vorbirea din ședința precedentă.

Restul ședinței s'a petrecut cu interpelările asupra brutalității polițiștilor față cu studenții. Perczel arată, că demonstrații au fost de vină. El între altele și în trăsura, în care a venit dînsul cu br. Bánffy, au lovit cu trei petri cât pumnul.

Din incidentul demonstrațiilor preste 200 persoane au fost arestate, între cari partea cea mai mare studenți.

Mercuri ședința încă a fost sgomotă ocupându-se de „brutalitatea poliției“.

În ședința din 24 a c. desbaterile dietale au decurs în liniște. Înainte de a se trece la ordinea de zi, mai mulți deputați opoziționali au reprobat din nou procedura poliției față cu demonstrații. Pichler a interpelat pe ministrul Wlassics pentru serbarea jubileului împărătesc. La interpelare Wlassics a răspuns, că ordinațiunea dată în cauza acésta nu e secretă; prin ea se intenționează numai a serba un moment însemnat din viața domnitoriului. După acésta s'a început desbateră asupra budgetului provisor.

Austria.

Prin lărgirea dreptului electoral clubul polon și-a câștigat inimi chiar între Poloni. Acești inimi ai nobilimii polone sînt social-democrații reprezentați în parlament prin deputații Daszinski, Stojalowski și Winkewski. În ședința din 22 a c. Daszinski și-a motivat propunerea referitoare la punerea guvernului sub acuză, pentru că a publicat în Galiția dreptul statariu din cauza esceselor antisemitice. Vorbirea lui Daszinski, ținută în un spirit revoluționar, descrie miseria și ignoranța poporului, decadența pe toate terenurile și mai ales parima alcoolismului, și pentru toate aceste rele face responsabilă nobilimea (șlachta) polonă. Atacurile le-au respins ministrul Thun și căți va Poloni.

Comisiunea austriacă în afacerea cotei a răspuns la nunțul comisiunii parlamentare unguresc. Austriacii luând de basă venitul brut zic, că pe Austria cad 61.5%, érá pe Ungaria 38.5% din spesele comune ale monarhiei. Comisiunea ungară, care a purces după altă chee, a nume luând de basă venitul curat, susține, că Ungaria are, să concurgă la spesele comune numai cu 31.9%.

După ce comisiunile nu s'au putut înțelege cu privire la stabilirea cotei, afacerea o vor tracta guvernele ambelor părți.

Primarul Lueger în o ședință a magistratului vienez a scos a fară din sală pe liberalul Wrabetz, fiind că a atacat instituțiunile bisericii.

Se anunță, că ministrul de război Krieghammer și-ar fi dat dimisiunea.

Spania și America.

Conferința de pace din Paris n'a trecut preste cestiunea insulelor Filipine. Americanii oferă Spaniolilor 20 milioane dolari ca preț pentru insule. Spaniolii resping ofertul și protesteză în contra procedurii Americanilor de a-și aroga drepturi suverane preste Filipine, unde au început a face diferite investițiuni, ca și cum nu ar voi, să se mai depărteze de acolo. Americanii scot năile cufundate în lupta de la Cavite și voesc a construi din ele flota orientală. Indigenii nu doresc domnia americană, și conflictele cu ostașii americani sînt foarte dese. Americanilor le tot cresce apetitul de a despoia pe bieții Spaniolii, și ei acum pretind și una din insulele Caroline. Între atari împrejurări nu se sperază, ca conferința să ajungă la rezultat pozitiv. De reînceperea luptei nu poate fi nici vorbă, fiind puterile Spaniei desecate. Totă speranța Spaniei ar fi în intervenirea puterilor europene, dară acestea au declarat, că vor observa o atitudine neutrală. Nici chiar Germania, care până acum se părea, că spriginesce justa cauză a Spaniolilor, nu mai voesc, să scie de ei, pe când Americanii și-au câștigat aliați în Anglezii.

Creta.

Rusia, Italia, Franța și Anglia deja au trimis la Atena nota comună, care conține denumirea prințului Georgiu de comisar pe doi ani al celor patru puteri în Creta. Tevfik-pașa, ministrul de externe al Turciei, va protesta în contra acestei numiri, se prevede înse, că marile puteri nu vor lua în considerare protestul. Prințul Georgiu ajuns o dată la putere nu se va mulțami cu comisariatul, ci va cerca, să fie guvernator definitiv. Pe calea acesta se desvôltă lucrurile acolo, cât Creta numai după nume nu ar aparține Greciei. Grecii ar fi ajuns pe calea păcii, la ceea ce nu au putut ajunge prin război. E mirare, că puterile europene pentru ce nu au rezolvat așa cestiunea acesta mai înainte de a se vërșa atâta sânge.

Correspondințe.

Bicaz în 13 Novembre.

Onorată Redacțiune!

Din partea societății de lectură și cant, ce s'a înființat în parochia Valea-Jidanului din comuna politică Bicaz, vă trimit o invitație rugându-vă, să binevoiți a lua o notiță despre esistența ei și prin câte va cuvinte să propoveduiți necesitatea de a susține societatea acesta, ca vedând cei chemați să o îmbrățișeze apărându-o și părtinindu-o cu căldură. Și cine sînt ore acești chemați, dacă nu preoții și învățătorii? E unica comună română în acest comitat, cu patru biserici și patru școli confesionale foarte bine dotate, cu șese preoți și patru învățători și cu o mulțime de cărturari români inteligenți. Ore aceștia nu ar pute face mult? Ar fi de lipsă și timpul suprem de a lăpêda reserva și indiferentismul și de a pași pe terenul de activitate cu deosebire aci în Bicaz, unde străinii în timpul de față ne năpădesc pe toate terenele și pe toate căile posibile, aci, unde, după cum zice organul Secuimii „Csiki Lapok“, noi sîntem numai, cei ce formăm punctul negru pe mapa Secuimii. Aci așa dar fără de înfrunerea puterilor, de și sîntem în majoritate, vom fi apăsați la pârte, de ore ce puterea elementelor străine se înmulțesc pe zi ce merge.

Se pôte, ca ore cine să zică, că e greu acum. Nici vorbă! În timpul recent numai s'a cercat și s'a dovedit și aci la noi, că prin stîrnirea simțului de activitate poți ajunge la reușită. În parochia Valea Jidanului s'a înființat magazin de bucate, s'a înființat o reuniune a femeilor pentru înfrumșetarea sfintei biserici, din contribuiri benevole din partea singuraticilor s'a făcut o capelă în cimetieriu în valoare de 300 fl., tot prin contribuiri s'au cumpărat 2 rînduri de vesminte bisericesti în valoare de 80 fl., 2 epitrachire în preț de 20 fl., 2 cruci de lemn în preț de 20 fl., o cădelniță în preț de 15 fl., o tōcă de fer în preț de 15 fl., o masă și un scann în preț de 10 fl., 2 fețe de masă pe sfîntul altariu în preț de 10 fl. și alte obiecte mai mici. Acestea toate s'au făcut la îndemnul și stăruința conducătorilor naturali, a preotului în conțelegere cu învățătorul.

Asta numai în parochia Valea Jidanului. Dară Valea Jidanului e numai o parochie din comuna politică Bicaz, carea mai are încă trei parochii gr. cat., cari tōte la oaltă au preste 6000 de suflete, mai avênd Bicazul abia vre o 200 de locuitori de alte elemente. Așa dar șese mii de locuitori români într'o comună. Dacă ar fi bine conduși și uniți într'o acțiune comună, mult, foarte mult ar pute face! Și sper, că dōră se va și face, — cu deosebire cînd începutul e deja făcut. Societatea de lectură și cant își are deja statutele aprobate, pe cum sîntem informați, și ar progresa mult, dacă cei chemați vor părăsi reserva și indiferentismul. A fără de aceea e în decurgere și înființarea unei societăți de ajutorare la cas de mōrte. Greutățile sînt mari, dară totuși e sperare de reușită.

Este înse o cauză, carea e principiul și basa tuturor celor alalte, — înțeleg șōla. Avem patru școli la patru biserici. Statul ne mai îmbie cu una. De cinei ori ne-a surprins cu ofertul acesta, și acum a șesa oară protopretorele în persoană presidând adunarea de reprezentanți, era pe aci, să-l primim. Înse mulțamită cerului, de și numai doi preoți din șese, toți reprezentanți, doi docenți din patru, erăși reprezentanți, și vre o câți va jurați erău de față, totuși au format majoritatea. Le era scopul a pune șōla de stat în Valea Jidanului la centru lângă cea confesională, carea e destul de bună și coreșpundătoare, dară are numai un învățătoriu la mai mulți de 80 elevi. Aci ar fi lipsă de ajutoriu. Dacă conducătorii Bicazului în interesul sêu comun spre asigurarea instrucțiunii confesionale pe lângă alte ajutōre, ce am mai obține, ar contribui tōte patru comune bisericesti, cu cât ar pute, ca la șōla din centru dacă nu trei, barêm doi învățători să se aplice, ar înceta cu desevărsire ispita neîncetată a școlii de stat.

Binevoitorul.

Valea Hațegului în 22 Nov.

Preaonorată Redacțiune!

Parochia Șerel, situată aprōpe de Puț, și una dintre cele mai împoporate comune bisericesti unite din vechime în aceste părți, în 20/9 l. e. avu mult dorita bucurie de a serba binecuvîntarea și deschiderea bisericii sale celei nouă.

Biserica cea veche fiind necoreșpundătoare și alt cum cădută în ruine, poporul credincios încă din anul 1894, ascultând cuvintele părintescei rostite în tōmna aceluși an cu ocașiea visitațiunii canonice arhieresci, tare s'a însuflețit, și de și ca popor sêrac de munte cea mai mare parte se susține din economia de vite și e îngreunat cu multe imposite, la cari se adăuseră în acest an și spesele de comasație, totuși cu zel laudabil și tragere cătră casa Domnului s'a pus pe lucru cu puteri unite și în timp relative scurt de doi ani s'a edificat din propriile sale puteri o biserică nouă, care acum le servește spre laudă și spre mîngăiere sufletescă, — atât pentru că clădită fiind din material solid de pētră și cărămidă, coreșpunde în chip desevărsit tuturor așteptărilor, cât și pentru că această biserică, ce între alte împrejurări de

timp și loc abia ar fi putut, să se termine cu 8 până 10 mii de florenți, la cei din Șerel, favorisați din dar deosebit de prevedința divină, le-a succes, să o pōtă ridica cu spese în bani nu mai mari de 3000 fl.

Pe basa împuternicirii primite de la Ilustritatea Sa Dl. Dr. Demetriu Radu Episcopul diecesan de Lugos Vicariul adm. al Hațegului Nicolau Nestor în sôrbătōrea S. S. Archangelii cu asistința alor trei preoți și în prezența unui număr foarte mare de credincioși din loc și din satele învecinate a binecuvîntat noua biserică și prin o cuvîntare alêsă a îndemnat poporul la cercetarea s. biserici și la propășirea în fapte bune și vîrtuți creștinesce. Ast fel s'a predat această biserică nouă destinațiunii sale sacre de a servi de locaș de rugă în Șerel spre mărirea lui Dumnezeu și mîntuirea sufletescă a credinciosului popor de acolo, și acesta acum saltă de bucurie și e felicitat de toți pentru ostenele și jerfele aduse întru ridicarea acestei prea frumoșe biserici.

La acest loc nu pot lăsa neamintit, că Stimata Dōmnă Sofia Moș, soția dlui învățător Gavriil Moș din Riu alb, cunoscând lipsele acestei biserici nouă a donat la ușile împărătesce trei perdele frumos lucrate de Dsa; apoi Dōmnă preotesă din loc Maria Suciă a donat un acoperemînt prețios pe s. altariu; asemenea Spectatul Domn Iosif Pietsch, fost notar cercual în Riu alb, eră acum în Luncoiul sup., condus de impulsul inimii sale nobile și impresionat de sentimentul bucuriei generale, ce l-a esperiat la actul binecuvîntării și deschiderii acestei biserici, a donat la mîna preotului local suma de 20 corōne în aur, din care, cu ce se va mai adauge și de la alți binefăcători, să se pōtă procura unele din obiectele sacre mai de lipsă la decorarea internă a bisericii. Dōră se vor găsi și alți creștini cu trăgere de inimă, cari să sară întru ajutoriu cu obolul lor la înfrumșetarea acestui nou locaș al Domnului, căci numele lor se vor inserie în cartea de aur spre pomenire la s. slujbă în biserică acesta.

Fie deci bineprimită jertfa și rugăciunea, ce se va aduce în noua biserică. Și primescă mulțamită profundă și recunoștința sinceră în numele poporului credincios tōte acele auctorități și toți acei factori singuraticii cari prin concursul lor binevoitoriu au spriginit realizarea acestei opere mărețe.

Eră tu, bunle popor credincios din Șerel, bucură te și te mîngăie în Domnu, cu preotul tēu în frunte de rezultatul ostenelelor vōstre și a jertfelor aduse la ridicarea acestei biserici, și de la voi primescă esemplu de imitat și alți credincioși ai nostri.

Un preot asistent.

Convocare.

Conform §-lui 21 pagina 8 din statutele reuniunii învățătorilor gr. cat. din Archidieceza gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș prin acesta se convocă la a III-a adunare generală toți domnii membri ai despărțemîntului Roșiei montane, pe cum și domnii directori școlari și alți binevoitori și spriginitori ai intereselor scolastice, ce se va ține în 8 Decembre st. n. a. e. în șōla gr. cat. din Abrud. Domnii membri, cari nu s'ar pute prezenta, sînt deobligați a-și scusa absența în scris înainte de adunare la președintele despărțemîntului.

Program: 1. Participarea în corpore la serviciul divin. 2. Constatarea membrilor prezenți. 3. Deschiderea ședinței. 4. Alegerea comisiei pentru înscrierea de membri noi și încasarea taxelor. 5. Citirea și verificarea procesului verbal din adunarea precedentă. 6. Prelegere practică ținută de dl. Nicolae Dusa, și disertațiune de dl. Corneliu Muntean. 7. Observări obiective cu privire la prelegerea practică. 8. Designarea persoanei care va ține prelegere practică ori disertațiune în adunarea viitoare. 9. Defigerea locului pentru viitoarea adunare generală. 10. Citirea unui „Apel” înscris președintelui de la despărțământul reuniunii inv. din tractul Sibiului, și luarea deciziei asupra lui. 11. Eventuale propuneri. 12. Alegerea comisiei pentru verificarea procesului verbal. 13. Închiderea ședinței.

Bucium-Șesa în 21 Novembre 1898.

Ioan M. Muntean
președinte.

Corneliu Muntean
notar.

Convocare.

Despărțământul reuniunii învățătorilor români gr. cat. aparținători tractului protopopesc al Giurgenului din Archidieceasa de Alba Iulia și Făgăraș în sensul §-ului 21 din statutele reuniunii își va ține adunarea semestrului I al anului al II-lea la 12 Decembrie a. c. în casele protopopesce din Gyó-St-Miclăuș de o dată cu sinodul de toamnă. La această întrunire sînt invitați cu totă onoarea a participa toți învățătorii gr. cat. aparținători acestui despărțământ, M. O. D. preoți, On. membri spriginitori, pe cum și On. public, cărora îi zace la inimă interesul culturii populare, cu atât mai virtos membrii ordinari, căci pentru a aduce concluse valide asupra punctelor atât de importante ale programului mai jos atins în sensul statutelor se recer a fi prezenți 2 terțialități a acelor.

Program: 1. Constatarea membrilor prezenți și la orele 8 a. m. participare în corpore la serviciul divin. 2. Deschiderea ședinței prin președinte la orele 9 $\frac{1}{2}$ a. m. 3. Citirea și verificarea protocolului ședinței trecute. 4. Alegerea oficialilor despărțământului pentru anul al doilea al reuniunii. 5. înscrierea membrilor noi și încasarea taxelor. În special membrilor cu restante vechi cu insistență sînt rugați a și-le achita. 6. a) Prelegerea practică, alasă liber și predată de dl. Petru Gafton inv. în Varviz; b) „Calitățile unui învățătorii bun, prin cari să atragă pruncii la școală” predată de Vasiliu P. Trîmbițaș inv. în Bilbor; c) disertațiune alasă liber de Ioan Hurubean inv. în Bicaz; d) debateri și critici asupra temelor pertractate în adunare. 7. Insinuarea, eventual designarea persoanelor, cari vor ține prelegere practică de model sau vor diserta în ședința următoare. 8. Raportul cassarului despre starea averii reuniunii, și a bibliotecarului, pe cum și modalitatea, cum s'ar pute ajunge mai repede la înființarea unei biblioteci populare statornice, eventual ambulante. 9. Alegerea unui delegat pentru adunarea generală ținândă în Blaș, pe cum și împropietarea rezoluțiunii P. V. Consistor Mitropolitan din Blaș de dto 14 Maiu 1898 Nr. 1898 referitoare la diurnele delegaților. 10. Propunerii diverse, alegerea unei comisii pentru prelucrarea unui proiect de regulament intern. 11. Designarea locului și defigerea timpului tinerii adunării următoare. 12. Esmiterea unei comisii de doi pentru verificarea proceselor verbale prezente. 13. Închiderea ședinței prin președinte.

Corbu la 14 Novembre 1898.

Gregoriu Trif
inv. și preș. desp.

Vasiliu P. Trîmbițaș
inv. și not. desp.

Noutăți.

Din Archidieceasa. — M. On. și Cl. Dr. *Isidor Marcu* profesor de teologie și prefect seminarial e numit secretar mitropolitan și director al cancelariei archidieceasane. — M. On. *Emil Viciu* profesor gimnasial e numit rector al internatului Vancean de băeți. — M. On. *Ștefan Pop* vicenotar consistorial e numit notariu capitular și protonotar consistorial. — M. On. și Cl. Dr. *Vasiliu Suciă* director spiritual în seminariul clerical archidieceasan e numit profesor de teologia dogmatică la facultatea teologică și de religione în gimnasiul superior. — Preaon. *Aurel Florian* capelan militar cl. I. în Vișegrad e numit protopop onorar. — Escelența Sa I. P. S. D. Mitropolit în 20 a. c. a ordonat de preoți pe clericii absoluți *Ioachim Totoian*, dispunându-l de adm. par. în Chisfalău, *Ioan O. Handrea*, dispus cooperator în Lăsend, și *Vasile Gruia*, dispus adm. par. în Niraslău.

Concurs la parochie. La parochia *Noul săsesc* din protopopiatul Cichindélului s'a publicat concurs sub Nr. 5024 cu termenul de 20 Decembrie 1898 pe lângă emolumentele următoare: I. Casă parochială de piatră, coperită cu țiglă, cu 2 încăperi și antișambră și cu celariu sub ea, în stare foarte bună. Șură de lemn cu un staul de 6 vite, coperită cu paie, în stare debilă. Un staul de piatră, coperit cu țiglă, pentru 6 vite, în stare bună. O culină de material solid, coperită cu țiglă, în stare de mijloc. Un coteț de blane coperit cu scânduri, cu două despărțăminte, în stare bună. Grădină și curte în estensiune de 707 \square , la cari cinctura o face poporul. II. Porțiune canonică: arătorii comasat de clasa III și IV de 14 jugere 1183 \square ; coșitorii de cl. III de 8 jugere. Folosița cemetierului din jurul bisericii. Darea pentru porțiunea canonică o solvesce preotul. III. Câte o zi de lucru cu palma de la fie care familie, ori câte 40 cr. ori câte o metretă de cucuruz sfărmit. IV. Stolarele. V. Lemne de foc după trebuință.

Concurs la stațiune docentală. La staț. doc. din *Proștea mare* protopopiatul Mediașului s'a scris concurs sub Nr. 5642 cu termenul de 15/3 Decembrie 1898 pe lângă următoarele emolumente: a) Ajutoriu de stat 190 fl.; a) din repartițiune 110 fl.; c) cuartir; e) grădină de legumi.

Serbarea jubileului de 50 de ani a Monarhului e prescrisă prin circular archiepiscopesc în întregă archidieceasa. A nume Vineri în 2 Dec. are, să se celebreze s. liturgie cu Doxologia cea mare și rugăciunea pentru domnitor în toate bisericile. La s. liturgie se invită auctoritățile locale, era pruncii de școală a. c. să se prezente cu învățătorii lor. În fine se aduce la cunoștința credincioșilor, că Sfinția Sa a dispensat pe acea zi de la post și ajun pe toți credincioșii din Austro-Ungaria.

Serată musicală-teatrală. Elevii internatului Vancean de băeți aranjază astăzi în sala de gimnastică o serată musicală teatrală. Program: 1. *Sânge de soldat* de Blon F., executat de orchestră. 2. *Für lustige Leute*, poutpourii de Comzac, executat de orchestră. 3. *Prin gaura cheii*, monolog predat de Ioșif Popa st. cl. VIII. 4. *Il barbiere di Sevilla*, ouvertură de Rossini, executată de orchestră. 5. *Nebunul de Cr. Ney*, comedie într'un act. Persoanele: Sandu, Dr. medicinae, Victor Pop st. cl. VIII; Iepurean, agent comercial, Aurel Bănuț st. cl. VIII; Têrmurean, tatăl lui Sandu, Anton Bogdan st. cl. VIII; Forfotă, fabricant, Ioan Montani st. cl. VII. 6. *Marș* final, executat de orchestră.

Gestiunea școlilor române din Brașov, pe cum se scrie din Brașov ziarelor din România, a trecut în o fasă nouă. A nume oprind guvernul ungar eforia școlilor de a primi renta anuală din România. sinodul parochial de la biserică s. Nicolae în ședința din 17 Maiu a autorizat comitetul parochial,

ca să valideze față cu statul român pretenșiunea bisericii ori pe cale procesuală ori pe cale diplomatică. Hotărîrea sinodului în această privință a fost confirmată și de către consistoriul archidieceasan din Sibiu. Basat pe acestea sinodul parochial a și făcut pașii de lipsă pentru proces și despre aceștia a raportat sinodului convocat pe 25 Octob. Procuratura comitetului înaintea forurilor judiciare din România o are dl. Tit Maiorescu. La acest proces s'a angajat și domnii V. Lascăr și O. Disescu. O parte a reprezentanței bisericesci din Brașov-cetate este în contra procesului cu statul român, unde își află adăpostire atâția Transilvaneni.

Mulțămită publică. Subscriși în numele comandei Reuniunii Pompierilor voluntari din Blaș aducem mulțămită meseriașilor români din loc Aug. Coltor, Ștefan Dragoș, Aurel Maniu, Aug. Gruia, Zaharie Gregoriu și Ioșif Gruia, dōmnelor Elena Trifan, Emilia Domșa și dșorei Aurelia Gruia, cari în 20 Nov. a. c. au aranjat o producțiune teatrală în otelul „Univers” și întreg venitul curat 57 fl. 11 cr. l-au cedat Reuniunii Pompierilor. Cu ocasiunea aceea au contribuit s'a suprasolvit: Dr V. Hossu 1 fl., Dr V. Szmigelski 80 cr., Georgiu Bărbat 1 fl., Georgiu Mezei 60 cr., Iuliu Ungar 60 cr., Ștefan Oltean 40 cr., Basiliu Podobă (Cluș) 40 cr., David Radeș 10 cr., cărora încă le aducem mulțămită cuvenită. Blaș din ședința Comandei Reuniunii Pompierilor voluntari ținută la 22 Novembre 1898. *Luniu Brut Hodosiu* comandant suprem. Dr A. Cheșan secretar.

Nazarenii și Bapțiștii se tot înmulțesc mai ales între necatolici. În Dobrițin Bapțiștii și-au ridicat și oratoriul. În Oradea Mare face mari progrese și Nazarenismul. Deosebirea între aceste secte este, că pe când Nazarenii beu beuturi spirituoase, lucră Dumineca și denegă prinderea armelor, pe atunc Bapțiștii nu fac cele dintâii și prind arma. Deci legile politice bisericesci își dau fructele amare.

Piaristii în Ungaria au 26 mânăstiri cu 394 de călugări și novicii. Pe terenul instrucțiunii luera 232 membri ai ordinului. Din aceștia 3 sînt profesori universitari (1 ordinar și 2 docenți privați), 167 profesori gimnasiali ordinari, 53 estraordinari. Novicii sînt 136.

Cancelarie advocațională. Dl. Dr. *Eugen Pătăcean* și-a deschis cancelaria advocațională în Turda, strada Ludovic Kossuth.

Darea lui Krivány. Ministrul de interne a casat hotărîrea comitatului Arad, prin care se respinge repartiția comitatensă pentru acoperirea sumelor defraudate de Krivány. Ținându-se în 24 adunare estraordinară comitatensă, darea a fost primită cu 214 voturi în contra la 81. Așa dară au învins, cei ce încarcă nouă sarcini poporul.

Onoarea lui Br. Bánffy. Capitala țării Budapesta a ales pe ministrul president br. Bánffy Dezső cetățan de onore. Între membrii casinei magnaților înse s'a început agitația de a eschide pe br. Bánffy din casină pentru afacerile lui de onore discutate în parlament.

Aviș. Ore cine mi-a trimis în săptămâna trecută o epistolă francată, pe care purtătorul de epistole Duminecă în 13 Novembre mi-a adus-o de la posta din Ördögkút, și pe care judele comunal ca administratoriu o denegă. Epistola după dechertiunile dnei Prunduș și a dnei Rosalia Prunduș, pe cum și a bacherului Ioan Ieneșcu a fost imprimată pe marca postală cu sigiliul oficiului postal din Blaș (Balázsfalva). Rog pe acel domn, ce a binevoit a mă onora cu această epistolă, să binevoască a-mi repeta cele din epistola pilită, înse per post restante. Agriș 18 Nov. 1898. *Mateiu Moberdovan* preot gr. cat.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Este ôre morala Iesuiților coruptă?

(Fine.)

„Morala Iesuitică e coruptă,” zic mulți, și încă mai mulți repetă după dînșii această sentință înțeleptă! Pe ce întemeiați zisele vóstre? — Îmi permit a-i întreba. Ați cetit vre o dată legile Iesuiților și decretalele întrunirilor lor? Cum pôte țeranul, lipit de pământul său, să judece mărimea și depărtarea stelelor sau întrebuintarea particulei „*av*” în limba grăcă? Tot așa cu ce drept vă însușiți competența de a judeca despre Iesuiți, dacă nu-i cunósceți, dacă nu știți legile lor? În cele alalte lucruri se cere, ce e drept, competența, — dar cu Iesuiții e altă trebă, de ôre ce după mărturisirea lui Bayle „în contra Iesuiților se pôte publica ori și ce, și poți fi sigur, că o mulțime de ômeni o va crede”. Vrășmașii Iesuiților voesc mai bine, să urmeze sfatul lui Voltaire, care îndemnă pe prietini săi: „Mintțiți, amicilor, mintțiți; căci minciunea e un lucru fôrte bun, când servește scopurilor nóstre. Drept aceea mintțiți, prietiniilor, și să nu mintțiți numai a rare ori și cu sfială, ci mintțiți tot de una și cu îndrăznělă ca dracul; ér de și nu vă vor crede totul, tot va rămâne măcar ceva!” (Lettre à M. Amideville.) Ast fel ne putem explica bine, pentru ce și astăzi mulți mai afirmă, că morala Iesuitică e coruptă, — adecă pentru că această acuzare servește scopurilor lor! Pentru a desminti această injurie și pentru a se convinge ori cine prin sine însu-și, cât este ea de infamă, să esaminăm pe scurt unele regule și decretale ale Iesuiților referitoare la subiectul, ce tractăm.

Regula 16. a constituțiilor Iesuitice sună: „Toți aceia, cari au intrat în Societatea lui Isus, să stăruească de a-și însuși nisce virtuți solide și desevarșite, să se consfințescă lucrurilor duhovnicesci și să se convingă, că acestea sînt de o însemnătate mai mare, de cât științele sau ori ce altă însușire naturală ori omenească” (Summar. Constit.). — Este ôre cu puțință, ca „virtuți solide și desevarșite” să armonizeze cu o morală coruptă? Ér ce privește predarea moralei în școlă, declară a XIV. întrunire generală a Iesuiților din a. 1696 în mod solemn, „cât de mult Societatea lui Isus este și a fost tot de una de parte de laxism în ale moralei,” și adaugă: „Cu tóte că este convinsă, că atât profesorii, cât și scriitorii aderază din tótă inima acestei direcțiuni a ordinului, impuse tuturor cu atâta severitate, totuși recomandă generalului, să vegheze asupra-î” (Decret. VI). Ér profesorii de morală li-se zice, să nu credă, că ceea ce li-se pare a fi probabil, le-ar fi și permis a o promulga în dată, fie prin vorbă, fie prin scris; ci să vadă înainte de tóte, pe cum îl îndemnă congregațiunea generală V. decr. 41. §. 3. 4, dacă părerea lor e conformă cu opiniunea obiștăscă a școlilor (Epitome Instituti S. I. p. V. c. 5. sect. 6. n. 122). După un alt decret profesorii, ce ar cuteza a viola prezisul decret, trebuie depuși din oficiul lor (Congr. gen. XI. decr. 22). — Putem cere ôre mai multe precauțiuni, făcute de însi-și Iesuiții, spre a-și servi morala pură și de parte de ori ce laxism? Cât de absurd deci este d. p. a imputa Iesuiților, cum că ar fi aderenți ai perniciosului principiu, că „scopul sfîntesce mijlócele”! — Cu prilejul unei misiuni aranjate de Iesuitul Roh în a. 1852 la Francfurt de pe M. ziaristii cât și alții de sama lor începură a ataca pe Iesuiți cu nenumărate pamfleturi; ér între altele li-se imputa, că sentința „scopul sfîntesce mijlócele” e primul principiu al moralei Iesuitice. Atunci P. Roh dădu de pe amvon următoarea declarațiune: „1. Dacă cine va din facultatea Iuridică de la Heidelberg sau Bonn îmi va arăta o carte editată de un Iesuit, în care după judecata facultății se află exprimat cu acelea-și sau cu asemenea cuvinte principiu infam „scopul sfîntesce mijlócele”, atunci am, să-i plătesc 1000 de florini. 2. Înse acela, care ascrie ordinului Iesuiților acea doctrină nelegiuită, fără a o fi dovedit, este un defăimător infam.” Cât va timp după publicarea acestei declarațiuni ceru ziarul „Volksblatt” din Halle acei 1000 florini, căci zicea, că prezisul principiu se află în in-se-și constituțiile ordinului (Constit. p. VI. c. 5). — P. Roh cită fără întârziare prezisul cap din constituții în ziarul „Volkshalle” și-l discută. Drept aceea revocă „Volksblatt” în dată, ceea ce publicase mai înainte, declarând, că a fost dus în eróre. Trecuseră înse de abia trei săptămâni după această revocare, și étă ce se întâmplă?

„Elberfelder Zeitung” anunță cetitorilor ca o noutate, scósă de curând din cuptor, că „Volksblatt” ar fi dovedit, că Iesuiții învață principiu cel nemoral „scopul sfîntesce mijlócele”! (Roh, das alte Lied: „Der Zweck heiligt die Mittel.” Freiburg 1869. p. 3. sq.). — Așa se mai întâmplă și astăzi. Unii născocesc nisce lucruri cindate despre Iesuiți, — li-se dă lor răspunsul cuvenit, dar cu tóte acestea se mai află alții, ce cântă neconținut acela-și cântec, fără să lea în samă, că vorbele lor nu mai merită de cât disprețul din partea ori căru om gânditor!

„Morala Iesuitică e coruptă.” Ce contrazicere cu istoria ordinului Iesuiților! Dacă Iesuiții ar cultiva o așa morală, cum s'ar puté explica, că Societatea lui Isus numără între fiii săi atâți bărbați mari, pe cari lumea creștină îi cinstește ca Sfinți pe altarele ei? Cum ar fi putut, să Iese dintr'o școlă de corupție un S. Francisc Xavier, apostolul Indienilor, un Petru Canisiu, pentru care nici protestanții nu pot ascunde stima și venerațiunea lor, un S. Petru Claver, ce-și jertfia tótă viața serviciului Negriților, sau un S. Aloisiu, Stanislaú, Ioan Berchmans, a căror viață cu adevărat ângerescă séménă cu un crin, ce și-a respirat frunzele și îmbucură cu frumuseța și mirosul său pe ori și cine? — De pe fructe cunosci bunătatea copacului, ér de pe faptele morale valoarea morală a omului, a unui institui. De aceea zice cu drept cuvînt Voltaire, care de sigur nu pôte fi bănuít de o prietenie cordială către biserica catolică: „Nimic nu e mai absurd, nimic mai nedrept și mai nerușinos pentru omenire, de cât a acusa de o morală laxă pe nisce ômeni, cari în Europa duc viața cea mai aspră, ér la cele mai depărtate hotaré ale Asiei și Americii își varsă sângele cu bucurie” (Corresp. lettre à Latour).

De trei secolii Iesuiții cutreieră tóte țările Europei, Americii etc., propoveduesc pretutindení cuvîntul dumnezeesc. Ceea ce ei învață, e cunoscut tuturor, căci nu numai catolicii, dar și mulți protestanți, ortodoxi și chiar jidani se strîng în jurul lor spre a asculta predicile lor. Și Moldova nu pentru întâia-și dată, — după cum socotesce Dl Dim. Alexandrescu, că „pe vremea lui Calimah au venit 2 misionari în țară, dar au fost duși la hotaré. Apoi pe vremea lui Mihail Sturza au venit érași și de atunci au rămas” (Evenim. 8 Iunie 1898), — nu pentru întâia-și dată, zic, are Moldova prilejul de a se convinge mai de aproape de caracterul și de principiile morale ale Iesuiților. Pe vremea lui Petru Schiopul la a. 1588 cei dintâi Iesuiți, în număr de patru, trecură hotaréle principatului și-și începură activitatea lor la Roman, de unde făceau excursiuni pastorale prin satele vecine (Historici Diarii domus professorum Cracoviensis Soc. Jesu. 1579—1637. Kraków 1881—1889. I. p. 118 sq.). Intrerupându-se misiunea Iesuitică din cauza vremurilor răboinice, în a. 1643 sosind la Iași Părinții Pavel Becke și Martin Dezi o reluară, și o continuău Iesuiții cu neînsemnate intreruperi până la a. 1747 spre marea mulțămire a Voievoților Moldovei, dintre cari Nic. Maurocordato incredință Iesuiților educațiunea chiar a fiului său. Ér Constantin Maurocordato chemă la curtea sa pe Iesuitul Carol Peterfi, istoricul cunoscut, ca să scrie istoria Moldovei, și ceru Iesuiților, să întemeieze o școlă pentru tinerimea moldovenescă și un internat pentru 12 băieți din cele mai înalte familii boieresci, oferind pentru acest scop suma de 40,000 de florini polonezi (Historia missionis moldavicae Soc. Jesu. Manuscript inedit, în archiva Societății lui Isus). În sfârșit după un réstimp de un secol și mai bine, adecă în a. 1885, — ér nu pe vremea lui Calimah, nici sub domnia lui Mihail Sturza! — s'au întors Iesuiții în țară și până acuma au rămas lucrând pentru binele ei, așa în cât chiar și „Evenimentul” în anul trecut găsi cu cale a-i lăuda ca pe nisce bărbați, „cari s'au deosebit pururea prin cultura lor” (Evenim. 18 Maiu 1897).

Fiind deci activitatea Iesuiților publică și cunoscută de toți, cât de ușor ar fi de dovedit, că ei séménă între popor nisce doctrine nemorale! Ar trebui numai, să se spună poporului: „Ați auzit predicile Iesuiților, știți, de ce principii nelegiuite se lasă a se conduce!” Dar se scie prea bine, cum s'ar primi de către popor ast fel de imputări!

În sfârșit să-mi mai fie permis a face o singură observațiune. Dacă Dumnezeu ți-a dăruit un fiu, cui ai, să incredințezi acest tesaur prețios, pe care la cas de nevoe pôte că l-ai preferi chiar vieții tale pămîntesci? Îl vei da ôre la o școlă de corupție, la nisce învățători, despre cari ști, că-și pun tótă silința în a

împlânta în inimile tinerimii nisece principii nedemne de om? Nu cred, să fi atît de crud față cu copilul tău. Și ca tine de sigur că tot așa cugetă și simțesc și alți părinți. Dar étă! Iesuiții aũ o mulțime de internate (d. p. la Chyrovia în Galiția, la Kalksburg în Austria de jos, la Feldkirch, în Belgia, Anglia, America etc.) cu vre o 200—600 de copii din societatea înaltă a tuturor națiunilor și chiar din familii prințiare, — ôre credi, că părinții aceștia să fie așa de mărginiți la minte și așa de cruți, să încredințeze educațiunea fiilor lor unor ômeni cu principii nemorale, cu tendințe infame? Să ascultam pe Voltaire, ce zice referitor la liceele-internate ale Iesuiților. În scrisoarea citată mai sus el se pronunță ast fel: „Ce am vedut eũ timp de șapte ani, când petreceam în colegiul Iesuiților? Viața cea mai activă, viața cea mai cumpătată și mai regulată. Timpul lor era împărțit între grijea pentru noi și între oficiile chemării lor severe. Acésta o pot mărturisi miș de bărbați, cari ca și mine aũ fost crescuți acolo. Să fim cu dreptate! Satira „Lettres provinciales“ a lui Pascal, ôre pôte servi ea de măsură pentru a se judeca morala Iesuiților, după cum o cere adevărul? Nu, de signr că nu; ci ei înșiși sînt acea măsură, părinții lor ca Bourdaloue, Cheminai, pe cum și

cei alalți predicatori și misionari ai Societății lui Isus. Să se confrunteze o dată „Lettres provinciales“ cu predicile lui Bourdaloue! În cele dintăiũ vom admira arta de a batjocori, arta de a întôrce într'un chip odios lucrurile cele mai nevinovate și a defăima cu o elocință ôre care; din P. Bourdaloue inse vom învêta a fi severi cătră noi luși-ne, blândi inse față cu alții. Și acum întreb: Pe care parte se află morala cea adevărată, și care din amindoué cărțile e mai folositoare omenirii?“

Chiar și dușmanii cei mai înverșunați, ai Iesuiților nu pot, de cât să laude moravurile cele esemplare ale acestora, ér după legile generale ale naturii omenesci e imposibil a trăi moralicesce și a semena tot o dată nisece doctrine nemorale. Numai vrășmașii Iesuiților nu voesc, să pricépă acésta! Pentru ce? Pentru că este în interesul lor. Ér de la Voltaire aũ învățat, că „minciuna este un lucru bun, când slujesce la scopul propus!“

Păr. Ioan Roth S. I.

Dumnezeu cel vechiũ.

Narațiune de K. Bolanden.

(Continuare.)

II.

Împăratul prinsonier.

Doi ani aũ trecut de la întâmplările acestea. Napoleon, cuceritorul lumii fu esilat pe insula St. Helena. Insula acésta e neprietinôsă, stérpă. Nicăiri păduri umbröse, numai ici colé câte o mică bucată de agru cultivat, — în colo pretutindenii sol stîncos, vulcanic. E o amară închisóre în mijlocul Oceanului.

Pe malul mării se înalță o salcie tristă, ai cărei rami lungi și plecați în jos întind ceva umbră împăratului prinsonier.

Aici stă el césuri întregi privind fără țintă preste marea infinită.

Napoleon e azi trist preste obiceiũ. Generalul Bertrand, singurul om credincios, care de bună voce a împărtășit captivitatea cădătorului sêũ domn, și aprodul conte Iosif Rethel, îngrijați aũ băgat de samă dispoziția tristă a împăratului detronat.

„Iosife, n'ai fost de față în castelul Fontainebleau, când Piũ VII mi-a profetit sôrtea?“

„Da, Maiestate, am fost de față!“

„Aduci îți încă a minte de acea întâlnire?“

„Da, Maiestate! Casul acela nu-l voiũ uita nici o dată. Papa mi-a apărut, ca și cum n'ar fi un om comun.“

„Ci?“

„Ci locțiitorul lui Dumnezeu pe pămînt!“

Împăratul a tăcut privind éráși asupra mării.

„Și de cuprinsul vorbirii Papei îți mai aduci încă a minte?“

„Da, Maiestate! Sfîntul Părinte a zis, că „trăesce încă Dumnezeu cel vechiũ“. Apoi a citat câte va exemple din istoria universală: cum căți va principi păgăni și creștini aũ persecutat biserica și pe Papi, cum Dumnezeu a bătut pe contrarii creștinismului, pe când biserica și scaunul papal le-a păzit nevătămata în tôte împrejurările.“

„Mai de parte, Iosife, mai de parte!“ urgită Napoleon pe tinêrul conte, care șovăind tăcu.

„A zis mai de parte, că vechinul Dumnezeu va pedepsi și pe Maiestatea Ta, dacă nu încetezi cu prigonirea bisericii, căci Dumnezeu își ține promisiunea, după care va apêra pînă la capetul lumii biserica și pe capul ei.“

„Așa este!“ zise împăratul clătînând din cap.

„— Păharul s'a umplut, — zise Piũ, — și nu preste mult vei ajunge și Dta sôrtea celor alalți persecutori ai bisericii!“

„Papa n'a fost profet mincinos. Nu ômenii aũ frânt toégul meũ de împărat, ci Atotputernicul. Nebun am fost, că m'am lăsat a fi orbit de succesele strălucite! Istoria a 1800 de ani m'ar fi putut învăța, că ôri ce putere lumescă numai răzimându-se de stîncă lui Petru se pôte bucura de statornicie. Într'adevăr, trăesce vechiul Dumnezeu și pedepsece pe contrarii locțiitorului sêũ.“

„Nu voiũ, să discut,“ zise Bertrand, „că la porunca lui Dumnezeu ne mai pomenita Iernă din Rusia ne-a zecimat armata; inse totuși lupta de la Lipsca a fost hotărîtore.“

„Și Dumnezeu, conducătorul rășbóielor, generale,“ rêsponse Napoleon. „Acésta singurătate în mijlocul mării oferă timp de meditare. Nenorocirea mi-a deschis ochii. Perderile, căderea, captivitatea mea, tôte nenorocirile mele s'aũ născut din pornirea dușmană, cu care m'am purtat față cu capul bisericii. Piũ are dreptate: Protectorul și domnul bisericii lui Petru mi-a ruinat tronul.“

Bertrand nu contrazise. Împăratul recădu în gândurile-i triste. După o lungă paușă el începu éráși: „În Egipt am vestit, că Dumnezeu nu are Fiũ, astăzi inse cred și mărturisesc divinitatea lui Isus Christos. Un Evreũ, după părere fiul unui teslar sêrac, se dă de Dumnezeu, de cea mai înaltă ființă, de creatorul tuturor lucrurilor esistente, și-și documenteză divinitatea cu nenumărate exemple. Dar marile succese, ce le-a ajuns, sînt mai mari doveđi despre divinitatea lui, de cât tôte minunile lui. Mulți admiră cuceririle lui Alesandru cel Mare. Dară ce sînt cuceririle lui Alesandru cel Mare în asemênare cu cele ale lui Christos? Nimic! De și el a domnit lumea întregă, totuși domnia lui a fost numai trecătoare. Isus inse n'a cucerit numai o națiune, ci întregă omenimea, și imperiul lui esistă de 1800 de ani și va

esista pînă la capetul lumii. Și ce cuceresce Isus la fiesce care singuratic? Ceea ce e mai greũ de cucerit, inima. Ceea ce a dese ôri în zădar cere amic de la amic, tată de la fiũ, bărbat de la soție, frate de la frate, — inima, iubirea, aceea Isus o ține sub stăpânirea sa deja de 1800 de ani. Nu este acésta o minune, care întrece tôte minunile? Alesandru cel Mare, Caesar, Hannibal, cu tot ingeniul lor n'aũ putut arêta un ast fel de rezultat. Aũ cucerit lumea, dar n'aũ putut ajunge, să câștige inima omenescă. Și Christos? Miliarde de inimi sînt ale lui în aceste 1800 de ani, milioane aũ suferit pentru el môrte de martir, milioane pórta pentru el crucea grea a abnegațiunii. Cine n'ar recunôsce în acésta cea mai mare minune a lui Christos, Cuvîntul lui Dumnezeu, care a creat lumea?“

„Dacă bine își cugetă omul,“ replică Bertrand, „într'adevăr e o minune isbitore, că imperiul lui Christos, a cărui basă este suferința și abnegațiunea, se pôte sustinê ast fel.“

„Dta scii, generale,“ continuă Napoleon viũ, „cum sciam eũ, să-mi însufleșesc soldații, cari aũ cădut pentru mine pe câmpul de luptă. Dar era lipsă de privirea mea fulgerătoare, de mânia și întregă prezența mea. N'am putut inse, să am puterea de a-mi eternisa în inimile lor numele meũ și iubirea lor față cu mine. Acum sînt aici pe insula St. Helena. Unde sînt aceia, cari în fericire mi-aũ fost amici? Da, voi căți va mă împărtășii în neprețuita vóstră fidelitate și în nefericitul meũ esiliũ. Minutele imi sînt numărate, și nu preste mult trupul meũ prefăcut în pămînt va fi mîncare vermilor. Ce gol nestrăbătut este între ticăloșia mea și între Christos, al cărui nume îl vestesc, îl iubesc și-l adoră pe întreg rotogolul pămîntului?! El trăesce în miliarde de inimi de miș de ani. El n'a murit. El trăesce. Imperiul admirabil al lui Christos este cea mai strălucită dovadă a divinității lui. Dacă inse Christos e Dumnezeu, atunci biserica, ce a înființat-o, e de origine divină. Cu brațul lui cel atotputernic își apêra biserica în contra ôri cărei puteri a infernului. Barêm de ași puté zice fiesce cărui domnitor prepotent: „Onorați pe locțiitorul lui Christos! Nu șicauați pe Papa, căci alt fel vè va bate mîna pedepsitoare a protectorului bisericii!“

Împăratul tăcu. Vîntul legăna ramii
sălciei triste, și valurile mării se isbiau
aprobător de mal.

(Va urma.)

Bibliografie.

Va apăre:

Calendarul „Unirii” pe 1899

și se va împărți gratuit abonenților
noștri.

„Enciclopedia Română”, publicată din
însărcinarea și sub auspiciile „Asociațiunii
pentru literatura română și cultura poporului
român” de Dr. C. Diaconovich.

A apărut fasc. XI, care cuprinde arti-
colele *Copepode* — *Damé*, mult preste o mie
la număr. Cu acest fascicol „Enciclopedia”
își începe volumul II, care va avea, să se
termine în decursul anului 1899 și va ajunge
la litera M.

Abonamentele se fac la W. Krafft în
Sibiu (deposit general pentru România: E.
Storck, București) și se primesc numai pentru
publicațiunea *întregă*. Prețul de prenumerare:
pentru un tom broșurat fl. 10.—, compactat
fl. 11.60 (în România Lei 25.—, resp. 28.50).
În deosebi amintim, că abonații, cari la
timpul său au achitat numai prețul tom. I,
au să trimită fără amănare și prețul tomului
II, ca să li-se potă espedia fascicolul nou
apărut și cele următoare.

Până acum am avut cuvinte de a lăuda
întreprinderea acasta. Greșelile acelea, cari
se viriseră într'însa, am putut, să le trecem
cu vederea, căci nu puteam, să nu fim cu
considerare la împrejurarea aceea, că omne
initium durum.

De astă dată inse dăm redacțiunii și
editurii sfatul, ca acest fascicol să-l casseze
și în locul lui să retipărească altul îndreptând
într'însul neadevărurile și absurditățile acelea,
cari s'au virit într'însul sub căți va tituli
mai ales din istoria bisericăscă și din
dogmatică.

Nu pretindem, ca lucrarea acasta să
aibă caracter catolic, pe cum nu potă, să se
pretindă nici de altă parte, ca ea să servescă
de op polemic îndreptat împotriva bisericii
noștre. Aceea inse putem, să o pretindem,
ca lucrarea să respecteze convicțiunile noastre
religiose și cele istorice să nu le înlocuască
cu fabule.

Dacă vom vedé, că va fi de lipsă,
vom tracta despre tituli respectivi și în
special.

A apărut Nro 48 din splendida revistă
pentru familie „*Foie pentru toți*” cu următorul
bogat sumar:

O noapte în pădure, poezie de *Duiliu
Zamfirescu*. — Părerii și impresii de *Dumitru
Stăncescu*. — Cele mai scumpe lucruri pe
lemn, de *Negrino de la Jiu*. — Cugetări.
— Povești irlandeze, de *Unic*. — Aventurile
colonelului Gerard, roman de *A. Conan Doyle*.
— Care e omoritorul? Roman de *Alphonse
Mouraux*. — Bea din cupa mea, poezie de
G. Dem. Mugur. — Tribuna tinerimii. —
Musicianții orașului Brema. — Spicuri de
Ney. — Snova, de *Dumitru Rianu*. — Ilu-
strația noastră. — Noutăți. — Jocuri și pe-
treceri. — Posta Redacției etc. etc.

Recomandăm călduros acastă revistă
tuturor familiilor, cari doresc a ceti lucruri
morale și folositoare.

Un număr de probă gratis se trimete
orî cui va binevoi a se adresa la admini-
strația București str. Rotarilor Nro 17.

A apărut:

Iconițe sfinte cu text românesc. Firma
Carl Pöllath din Schrobenhausen (Bavaria)
ne-a trimis 50 de iconițe frumos executate
având în text românesc legenda chipului și
citare din s. Scriptură și ss. Părinți. Au
apărut până acum: *Înviarea*. *Nascerea și
Restignirea Dnui, P. C. Fecióra*. *Buna Vestire,
Adormirea s. Fecióre*. *Cina cea de taină, ss.
Niculae, Gheorge, Teodor și altele*. Reco-
mandăm aceste iconițe menite, să facă cuno-
scută viața sfinților și să deștepte pietate în
sufletele credincioșilor.

A apărut:

Manual de Psihologie și Logică pentru
clasa VIII a școlilor medie edat de *Dr Vasile
Hossu*. Blaș. Tipografia seminariului archi-
diecesan. 1898. Prețul broș. 1 fl. 20 cr.

A apărut:

Jertfa creștinilor. *Comentariu
al liturgiilor bisericii grecesci* compus de
Dr Victor Szmigelski. Tomul I. Întro-
ducere dogmatică. Cu aprobarea Prea-
veneratului Ordinariat mitropolitan de
Alba Iulia și Făgăraș. Blaș 1897.
Tipografia seminariului archidieceșan.
Pag. 230 în 8. Prețul 1 fl. 5 cr.
sau 2 lei 20 bani. Editura auctorului.

Opul e dedicat *Escelenței Sale Prea-
sfințitului Domn Michail Pavel episcop de
Oradea mare*.

**Venitul curat va fi contribuire
la un fond provincial de salarisare
a preoților și învățătorilor.**

„Opul acesta potă fi de folos tuturor
credincioșilor noștri, dar mai virtos Vene-
ratului Cler archidieceșan, căruia și chemarea
sa sublimă îi impune datorința strictă de a
studia mai adânc misteriele sfintei noastre
religiuni. De aceea recomandăm acest op
cu totă căldura spre a se procura pentru
tote bibliotecile districtelor protopopesci și
pentru cele parohiale, orî unde este cu pu-
tință. Asemenea recomandăm Veneratului
Cler, să răspândescă acastă carte în cercurile
cât mai largi ale credincioșilor noștri.”

Blaș din ședința consistorială ținută în
14 Decembre 1897.

La tipografia seminarială se adă de
vîndare:

Instituțiunile calvinesci

în biserica românească din Ardel,
fazele lor în trecut și valoarea în prezente.

Studiu istorico-canonice de *Dr Ale-
sandru Grama*. — Opul constă din
XVI+476 pag. 8° mare și se potă pro-
cura cu prețul de **3 fl.** la **Tipografia
seminarială în Blaș (Balázsfalva)**.

Legile politico-bisericesci din 1894 și 1895

împreună cu respectivele ordinațiuni ministe-
riale, traduse, edate și comentate la ordinul
Preaveneratului Consistor mitropolitan de Alba
Iulia și Făgăraș. Prețul unui esemplar bro-
șurat e 1 fl. 20 cr. v. a. + pentru porto 10 cr.

Credem, că nu mai e lipsă, ca să atra-
gem atențiunea clerului nostru asupra acestui
op. Fără de cartea acasta nici un preot nu
potă, să se acomodeze în deosebitele sale

agende, după-ce prin legile politico-bisericesci
s'au schimbat tote raporturile de drept pri-
vitor la căsătorie. Tocmai de aceea credem,
că nu va fi oficiu preotesc, din care să lip-
sescă acastă carte, în care se află tote cele,
de căte are trebuință preotul în urma situa-
țiunii nouă create prin legile aceste.

Cestiuni

din

dreptul și istoria bisericii românești unite,
studiu apologetic din incidentul invective-
lor „Gazetei Transilvaniei” și a dlui Nicoiaș
Densușan asupra Mitropolitului Vancea și a
bisericii unite. Partea I. 272 pag. 8°. Prețul
70 cr. — Partea a II-a 400 pag. 8°. Prețul
1 fl. Ambele părți expedate franco **1 fl. 85 cr.**

Îndreptariu

în cauza dărilor directe de stat, pentru oficiile
parohiale gr. catolice. Blaș 1896.

Broșura constă din 39 pagini, în cari
se dau înviațiunile cele mai bune, cum au
să purcedă oficiile parohiale și curatoratele,
cum și privații la aruncarea și conscrierea
dărilor de stat și anume: 1. a dării de
case, 2. a dării de *câștig*, 3. a dării după
camete, 4. a dării *supletore* generale de *venit*,
5. a *taxei de scutire* dela *miliție*, 6. a dării
de *arme* și de *vînat* și 7. *comisiunile* pentru
aruncarea dărilor. — Prețul unei broșuri e
8 cr., expedită franco sub fașe **11 cr.**

Pregătire la mörte, adecă considera-
țiuni asupra maximelor eterne folosite
tuturora pentru meditare și preoților spre
a predica, de *Alfons Maria de Liquori* Doc-
tor al Bisericii. În versiune românească
de Membrii societății de lectură *Inocențiu
M. Clain*. Blaș 1893. Tipografia Semina-
riului archidieceșan. Opul are 425 p. în 8°
mic. Prețul 80 cr. Editura societății.

Liturgieriu, crudo 2 fl. 20 cr., legat în
piele 3 fl. 20 cr.

Orologer, crudo fl. 2.80, legat în piele
fl. 3.80.

Decretele Conciliului, provincial prim
edițiunea a II-a broș. 80 cr.

Editor și redactor răspundător:

Dr Victor Szmigelski.

(49) 2-2

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința Onor. proprie-
tari de vite cornute, cum că în domeniul
mitropolitan de la Blaș, Tiuriu și Cergăul
mare se află de vîndut fin, trifoiu, otavă,
paie de grâu, ovés și orz, paie de trifoiu,
plăvă de grâu, ovés și trifoiu, pe cum și napi
de nutreț și crumpene, tote de calitate
superiöră în quant mare și mic cu prețuri
moderate. Informațiuni se pot căpeta de la
administrația domeniului mitropolitan în
Blaș.

Blaș în 17 Nov. 1898.

Ioan Maior
econom dominal.